

Tryb dostarczania danych z rejestru Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej przez notariuszy

Z dniem 14 lipca 2004 r. notariusze zostali zobligowani do przekazania informacji Głównemu Inspektorowi Informacji Finansowej (GIIF). Pojawia się w tej kwestii szereg wątpliwości i niejasności. Przedmiotem niniejszego artykułu jest określenie sposobu, w jakim notariusze zobowiązani są do prowadzenia rejestru transakcji, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu wprowadzania do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu¹, a także sposobu przekazywania danych Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej².

Ustawą z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzania do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu nałożono na notariuszy w zakresie czynności notarialnych, dotyczących obrotu wartościami materialnymi jako instytucji zobowiązanych (art. 2 ust. 1 ustawy), obowiązek rejestrowania transakcji, również gdy jest ona przeprowadzana w drodze więcej niż jednej operacji, których okoliczności wskazują, że są ze sobą powiązane, a ich równowartość przekracza 15.000 euro. Obowiązek ten dotyczy także sytuacji, gdy okoliczności transakcji wskazują, bez względu na jej wartość i charakter, że wartości majątkowe mogą pochodzić z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł.

Instytucje zobowiązane przekazują informacje o transakcjach, których wartość przekracza 15.000 euro w terminie czternastu dni po upływie

---

¹ Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505 wraz z późn. zm., zwana dalej ustawą.

² W dalszej części opinii Główny Inspektor Informacji Finansowej jest określany skrótem Główny Inspektor.

każdego miesiąca kalendarzowego (art. 12 ust. 2 pkt 1). Informacja dotycząca transakcji, której okoliczności wskazują, że wartości majątkowe mogą pochodzić z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł, powinna zostać przesłana Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej niezwłocznie (art. 12 ust. 2 pkt 2).

Aktem wykonawczym do niniejszej ustawy jest rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 września 2001 r. w sprawie określenia wzoru rejestru transakcji, sposobu jego prowadzenia oraz trybu dostarczania danych z rejestru Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej³.

Sposób prowadzenia rejestru

Zgodnie z art. 11 ust.1 ustawy, instytucje obowiązane przekazują Generalnemu Inspektorowi informacje o transakcjach zarejestrowanych zgodnie z art. 8 ust. 1 i 3 (tj. powyżej równowartości 15.000 euro oraz transakcji podejrzanych). Przekazanie to polega na przesłaniu lub dostarczeniu danych z rejestru transakcji, o którym mowa w art. 8 ust. 4, także z wykorzystaniem elektronicznych nośników informacji. Wzór rejestru oraz tryb przekazywania informacji GIIF, zgodnie z art. 13 ustawy, został określony rozporządzeniem Ministra Finansów po uzyskaniu opinii Prezesa NBP. Należy zauważyć, że w ustawie nie przesądzono o trybie czy też sposobie przekazywania wymaganych informacji Głównemu Inspektorowi, przekazując w tym zakresie kompetencje Ministrowi Finansów. Ustawą dopuszczono jedynie przekazywanie wymaganych informacji z wykorzystaniem elektronicznych nośników informacji⁴. W ustawie nie przesądzono natomiast o postaci, w jakiej powinien zostać prowadzony, wymagany artykułem 8 ust. 4 ustawy, rejestr transakcji. Określono natomiast, że rejestr ten oraz dokumenty dotyczące zarejestrowanych transakcji przechowywane są przez okres 5 lat, licząc od pierwszego dnia roku następującego po roku, w którym dokonano ostatniego zapisu

---

³ Dz.U. z 2001 r. Nr 113, poz. 1210 z późn. zm. Szczególnie poważne dla sposobu przekazywania informacji Generalnemu Inspektorowi przez notariuszy są zmiany rozporządzenia z dnia 20 maja 2003 r. (Dz.U. Nr 101, poz. 935).

⁴ Dotychczas w polskim prawie wyrażenie elektroniczny nośnik informacji zostało użyte w art. 7 pkt 1 prawa bankowego. W ustawie o podpisie elektronicznym użyto natomiast sformułowania „postać elektroniczna”, „informacja trwale zapisana na nośniku elektronicznym”.

związanego z transakcją⁵. W przypadku likwidacji, połączenia, podziału lub przekształcenia instytucji obowiązanej do przechowywania rejestrów i dokumentacji stosuje się przepisy art. 76 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 oraz z 2003 r. Nr 60, poz. 535, Nr 124, poz. 1152 i Nr 139, poz. 1324).

Rozporządzeniem z dnia 21 września 2001 r. przesądzono, że rejestr prowadzony przez instytucje zobowiązane prowadzony jest w formie papierowej lub przy użyciu elektronicznych nośników informacji. Zaskakujące jest użycie w rozporządzeniu sformułowania „w formie papierowej”. Wydaje się, że w tym przypadku chodzi o tradycyjną postać rejestru, tj. postać papierowych kart. Zgodnie z § 3 rozporządzenia, rejestr w formie papierowej jest prowadzony w postaci zbroszurowanych i kolejno ponumerowanych kart transakcji, sporządzanych i wypełnianych oddzielnie dla każdej rejestrowanej transakcji. Wzór karty określa załącznik do rozporządzenia. Karty transakcji powinny być wypełniane ręcznie lub maszynowo w sposób staranny, czytelny i trwały, a stwierdzone błędy powinny być poprawione przez skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej, z zachowaniem czytelności błędnego zapisu oraz poprzez umieszczenie daty i czytelnego podpisu osoby dokonującej poprawki. W związku z brzmieniem § 4 rozporządzenia, trzeba stwierdzić, że nie jest możliwe, w przypadku zaistnienia błędu, sporządzenie nowej karty i jej „podmiana” z dotychczasową. Podmiot zobowiązany powinien prowadzić rejestr w postaci uniemożliwiającej taką podmianę (np. poprzez zszywanie kart). Nic nie stoi na przeszkodzie, aby karty rejestru w postaci papierowej były przygotowywane z użyciem komputera lub innego urządzenia elektronicznego (sformułowanie „karty powinny być wypełniane ręcznie lub maszynowo” obejmuje swoim zakresem sporządzenie karty także z użyciem komputera). Konieczne jednakże jest dokonanie każdorazowo odpowiedniego wydruku (zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia, w specjalnym miejscu obok pola 45 powinien zostać każdorazowo złożony własnoręczny podpis osoby zobowiązanej do sporządzenia karty). Nie

---

⁵ Trzeba zauważyć, że brak jest odpowiednich przepisów w zakresie sposobu przechowywania dokumentów zarejestrowanych transakcji, jeżeli dokumenty te są w postaci elektronicznej (tzw. dokumenty elektroniczne). Szerzej na temat dokumentu elektronicznego D. S z o s t e k, *Czynność prawna a środki komunikacji elektronicznej*, Kraków 2004, s. 230 i nast.

dopełnia wymogów rozporządzenia sporządzenie karty za pomocą np. komputera i pozostawienie jej w postaci elektronicznej, tj. z pominięciem wydruku i własnoręcznego podpisu.

Rejestr prowadzony przy użyciu elektronicznych nośników informacji składa się z zapisów elektronicznych sporządzanych oddzielenie dla każdej rejestrowanej transakcji, co wynika z § 4 rozporządzenia. Rejestr ten powinien być prowadzony w systemie informatycznym, umożliwiającym niezwłoczny odczyt albo wydruk całości lub części zapisanych danych. Struktura zapisu elektronicznego nie jest jednakże dowolna i została określona w załączniku do rozporządzenia (załącznik 2). Trzeba zauważyć, że załącznik nr 2 określa tylko rozmiar i zawartość pól dla jednej transakcji (dla jednej „elektronicznej karty transakcji”). Ani w ustawie, ani w rozporządzeniu (także w załącznikach) nie określono natomiast struktury całego rejestru⁶.

Instytucja obowiązana, prowadząca rejestr przy użyciu elektronicznych nośników informacji, powinna posiadać określoną na piśmie szczegółową instrukcję obsługi programu komputerowego, wykorzystywanego do prowadzenia rejestru oraz stosować system informatyczny uniemożliwiający likwidację lub zmianę raz wprowadzonych zapisów elektronicznych, gwarantujących poprawność formatu danych przekazywanych Generalnemu Inspektorowi. Błędy w rejestrze są poprawiane za pomocą zapisu korygującego (§ 5 rozporządzenia). System informatyczny powinien więc być tego rodzaju, aby po wpisaniu do rejestru danych i ich zatwierdzeniu nie była możliwa jakakolwiek zmiana w ich zapisach. Możliwe jest w tym przypadku wykorzystywanie do opatrywania karty bezpiecznego podpisu elektronicznego w znaczeniu ustawy o podpisie elektronicznym (Dz.U. z 2001 r. Nr 130, poz. 1450)⁷. Nie jest to jednakże wymóg ustawy, wystarczy, że po utworzeniu i zaakceptowaniu karty

---

⁶ Czym innym jest struktura elektronicznej karty, a czym innym całego rejestru. Tak więc, pomimo że w § 4 (dotyczącym rejestru) w pkt 3 stwierdzono, iż strukturę zapisu elektronicznego określa załącznik nr 2 rozporządzenia, co zgodnie z rezultatem wykładni systemowej wskazuje na elektroniczny zapis rejestru, lektura załącznika wskazuje, iż dotyczy on pojedynczej karty.

⁷ Jednym z wymogów, jakim musi odpowiadać bezpieczny podpis elektroniczny, jest także jego powiązanie z danymi, do których został dołączony, że jakakolwiek późniejsza zmiana tych danych jest rozpoznawalna (art. 3 ust. 2 ustawy o podpisie elektronicznym).

program, w którym tworzony i prowadzony jest rejestr, uniemożliwi dokonywanie jakichkolwiek zamian. Każda nowa elektroniczna karta powinna posiadać swój nowy odrębny od pozostałych kart kod. Dane elektroniczne mogą być przechowywane na twardym dysku komputera i na nośnikach statycznych, takich jak np. zapisana płyta CD-ROM. Nie zaleca się, ze względu na łatwość utracenia danych, zapisywania rejestru wyłącznie na dyskietkach. Najrozsądniejszym rozwiązaniem jest oprócz przechowywania danych rejestru na twardym dysku komputera dla zabezpieczenia się przed ich utratą, dokonywanie co pewien czas (najlepiej codziennie) zapisu tychże danych na nośnik statyczny, najlepiej na płytę CD-ROM.

Sposób przekazywania informacji Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej

Bezpośrednio z przepisów ustawy, a także rozporządzenia nie wynika, w jakiej postaci notariusze powinni sporządzać i prowadzić rejestr. Jednakże ze względu na brzmienie § 7 rozporządzenia, tj. że dane z rejestru można przekazywać w formie kopii karty transakcji (a więc w postaci papierowej) wyłącznie w przypadku, gdy dostarczane w ten sposób informacje dotyczą jednej transakcji, należy stwierdzić, iż w przypadku gdy w danym okresie informacyjnym (tj. w przeciągu jednego miesiąca) wpisano do rejestru więcej niż jedną transakcję, konieczne jest przekazanie wymaganych danych Głównemu Inspektorowi na elektronicznym nośniku informacji. Ponieważ notariusze w przeważającej większości będą zobowiązani do przekazywania informacji więcej niż o jednej transakcji, przesądza to o konieczności przekazywania wymaganych informacji na elektronicznych nośnikach informacji, a co za tym idzie – o prowadzeniu rejestru w postaci elektronicznej. Wydaje się jednak możliwe przekazywanie informacji wynikających z art. 8 ust. 3 ustawy w postaci papie-

---

Szerzej na temat praktycznych aspektów podpisu elektronicznego dla notariuszy zob. J. J a c y s z y n, S. Z a k r z e w s k i, *Podpis elektroniczny jako element systemu zabezpieczenia danych w sieci*, Rejent 2001, nr 10, s. 40 i nast. (cz. I), Rejent 2001, nr 11, s. 47 i nast.; J. P r z e t o c k i, J. U r b a n o w i c z, A. W i t t l i n, *Czynności elektroniczne i kryptografia w pracy notariusza*, Rejent 1999, nr 8, s. 90 i nast.; J. J a c y s z y n, *Podpis elektroniczny w praktyce notarialnej*, Rejent 2003, nr 12, s. 91 i nast.

rowej, tj. informacji o transakcji, której okoliczności wskazują, że wartości majątkowe mogą pochodzić z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł. Informację taką należy przekazać niezwłocznie, a jeżeli dotyczy ona jednej transakcji (a tak będzie najczęściej) może zostać przekazana w formie kopii karty transakcji. Powodowałoby to jednakże konieczność prowadzenia dwóch rejestrów, jednego w postaci elektronicznej dla transakcji, o których mowa w art. 8 ust. 2, oraz ewentualnie papierowego dla transakcji z art. 8 ust. 3. Na dopuszczalność prowadzenia dwóch rejestrów wskazuje użycie w art. 8 ust. 4 ustawy liczby mnogiej: „[r]ejestr transakcji, o których mowa w ust. 1 i 3 ....”. Kłopot może się jednakże pojawić w sytuacji, gdy tego samego dnia zostaną dokonane dwie lub więcej podejrzane transakcje, kiedy przesłanie kopii karty w postaci papierowej zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia będzie niedopuszczalne. Nie wydaje się w takich sytuacjach za uzasadnione nałożenie na notariuszy obowiązku przekazywania przy dwóch lub trzech podejrzanych transakcjach informacji w formie zapisu na płycie CD-ROM lub na dyskietce, co *de facto* przesądzałoby o konieczności prowadzenia tegoż rejestru w postaci elektronicznej. Wskazane jest w tym przypadku postulowanie o zmianę zapisu w rozporządzeniu, tak aby *expressis verbis* dopuszczalne było przesyłanie kopii kart transakcji podejrzanych w postaci papierowej. Tego typu informacja musi, zgodnie z art. 12 ust. pkt 2 ustawy, zostać przekazana niezwłocznie, co może powodować pewne trudności i komplikacje, gdy osoba odpowiedzialna w kancelarii za przesłanie informacji jest nieobecna, a pozostali pracownicy nie są odpowiednio przeszkoleni do tworzenia elektronicznych plików rejestru transakcji podejrzanych lub nie mają odpowiedniego bezpiecznego zapisu elektronicznego⁸.

Niestety, proponowane przez Ministerstwo zmiany rozporządzenia idą w odmiennym kierunku. Najprawdopodobniej już wkrótce, tj. po nowelizacji rozporządzenia, możliwość przesyłu informacji w postaci papierowych kart, nawet w stosunku do jednej transakcji, zostanie całkowicie wyłączona. Podmioty zobowiązane, w sytuacjach gdy transakcja, z którą związany jest obowiązek informacyjny, jest za dany okres informacyjny pojedyncza, będą zobligowane do przesyłania wymaganej informacji poprzez

---

⁸ Zgodnie z ustawą art. 3 ust. 3 ustawy o podpisie elektronicznym, bezpieczny podpis elektroniczny jest przyporządkowany konkretnej osobie fizycznej, a nie kancelarii.

stronę internetową Ministerstwa, po odpowiedniej rejestracji i uzyskaniu certyfikatu.

Dane z elektronicznego rejestru instytucje obowiązane dostarczają w formie zapisu na dyskietce komputerowej w standardzie 3,5 FAT 1,4 (na standardowej dyskietce) lub na płycie CD-ROM w standardzie ISO 9660. Mogą one być przekazywane również drogą teletransmisji (jak się wydaje z wykorzystaniem sieci Internetu) lub przy użyciu innych niż wymienione elektronicznych nośników informacji (czyli nośnikach statycznych), po wcześniejszym uzgodnieniu z Generalnym Inspektorem warunków organizacyjnotechnicznych tych sposobów przekazu (§ 6 rozporządzenia). Zaskakujące jest użycie w rozporządzeniu wyrazu teletransmisja, bez jego zdefiniowania. Wydaje się, że w tym przypadku chodzi o wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej w znaczeniu ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Zgodnie z § 7 ust. 3, do przekazywania danych można użyć dyskietki komputerowej, wyłącznie gdy wszystkie przekazywane dane znajdują się na jednej dyskietce. Pojawia się jednak pytanie, czy przepis ten dotyczy konieczności zamieszczenia na dyskietce wszystkich danych z jednej transakcji, czy też danych ze wszystkich transakcji. Zgodnie z wykładnią językową, przekazanie danych na dyskietce może nastąpić tylko wtedy, gdy zamieszczą się na niej wszystkie dane przekazywane za dany okres informacyjny. Wydaje się jednak, że w tym przypadku należy uwzględnić rezultat wykładni celowościowej, zgodnie z którą przepis ten dotyczy wyłącznie konieczności zamieszczenia wszystkich danych z jednej transakcji na dyskietce. Płyta CD-ROM ma znacznie większą pojemność niż dyskietka, nie istnieje więc co do zasady niebezpieczeństwo, że nie zamieszczą się na niej dane z jednej transakcji. Nie oznacza to jednak, że każdorazowo zamieszczą się na niej dane z wszystkich transakcji. W przypadku braku miejsca wymagane pliki i informacje należy nagrać i przekazać na odrębnej płycie. To samo dotyczy dyskietki. Ze względu na łatwość uszkodzenia dyskietki (np. jej rozmagnesowanie) zaleca się jednak przekazywanie wymaganych informacji na płycie CD-ROM.

Warto nadmienić, że według koncepcji Ministerstwa, dotyczących zmiany rozporządzenia, możliwość przesyłania danych na dyskietce lub płycie CD-ROM zostanie wyłączona. Wymagane informacje mają zostać

przesyłane w całości poprzez środki komunikacji elektronicznej (tj. jak to określa rozporządzenie – przez teletransmisję, a więc przez Internet).

Przekazywane w postaci elektronicznej dane powinny być zapisywane w strukturze plików w formacie tekstowym lub rozszerzonego języka znaczników XML, zgodnie z załącznikami do rozporządzenia. Rozwiązanie tej kwestii należy pozostawić informatykom, tworzącym odpowiedni program.

Zgodnie z § 8 rozporządzenia, kopia karty transakcji przekazywana Generalnemu Inspektorowi zawiera potwierdzenie za zgodność z oryginałem, dokonane przez jedną z osób, które w związku z art. 28 ustawy zostały wyznaczone do realizacji obowiązków określonych w ustawie.

Odpowiednikiem podpisu własnoręcznego w „świecie wirtualnym” jest bezpieczny podpis elektroniczny, dlatego też, zgodnie z § 8 ust. 1a rozporządzenia, dane przekazywane w formie⁹ elektronicznej są opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym, w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym, osoby odpowiedzialnej za przekazywanie informacji (wskazanej zgodnie z art. 28 ustawy). Jak się wydaje, obowiązek opatrywania danych bezpiecznym podpisem elektronicznym dotyczy zarówno danych przekazywanych za pomocą środków komunikacji elektronicznej, jak i przekazywanych w postaci elektronicznej na elektronicznych nośnikach informacji. Wskazuje na to pośrednio brzmienie § 7 ust. 4 rozporządzenia. W przypadku przekazywania danych drogą

---

⁹ Za zaskakujące i niefortunne należy uznać użycie wyrażenia „w formie elektronicznej”. Przez formę elektroniczną, zgodnie z ustawą o podpisie elektronicznym oraz kodeksem cywilnym, należy rozumieć oświadczenie woli złożone w postaci elektronicznej, opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. O wiele lepszym sformułowaniem byłoby użycie wyrażenia „w postaci elektronicznej”; szerzej na temat formy elektronicznej Z. R a d w a Ń s k i, *Elektroniczna forma czynności prawnej*, Mo.P. 2001, nr 22, s. 1107 i nast.; W. K o c o t, *Elektroniczna forma oświadczenia woli*, PPH 2001, nr 3, s. 3; J. J a c y s z y n, *Elektroniczne czynności prawne*, PPH 1999, nr 7, s. 35; M. Ś w i e r c z y Ń s k i, [w:] *Prawo Internetu*, red. P. Podrecki, Warszawa 2004, s. 92 i nast.; A. S t o s i o, *Umowy zawierane przez Internet*, Warszawa 2002, s. 178 i nast.; A. S a d o w s k a, *Elektroniczne oświadczenie woli w świetle projektowanych zmian przepisów kodeksu cywilnego dotyczących zawarcia umowy i formy czynności prawnych*, KPP 2001, nr 1, s. 117-119; D. S z o s t e k, *op. cit.*, s. 210 i nast.; E. W y r o z u m s k a, *Elektroniczne oświadczenie woli w ustawie o podpisie elektronicznym i po nowelizacji kodeksu cywilnego*, PPH 2003, nr 8, s. 50-51.

teletransmisji lub przy użyciu elektronicznych nośników informacji wymagane jest zachowanie struktury przekazywanych plików w formacie tekstowym lub rozszerzonego języka znaczników (XML), z wyłączeniem zmian struktury plików dokonanych w wyniku kodowania lub zastosowania podpisu elektronicznego.

Konieczne staje więc uzyskanie przez notariuszy bezpiecznych podpisów elektronicznych w znaczeniu ustawy o podpisie elektronicznym, a więc podpisów, które są przyporządkowane wyłącznie do osoby składającej ten podpis, sporządzanych za pomocą podlegających wyłącznej kontroli osoby składającej podpis elektroniczny bezpiecznych urządzeń służących do składania podpisu elektronicznego i danych służących do składania podpisu elektronicznego, powiązane z danymi, do których zostały dołączone w taki sposób, że jakakolwiek późniejsza zmiana tych danych jest rozpoznawalna i które służą do identyfikacji osoby składającej podpis elektroniczny.

Należy przy tym pamiętać, że bezpieczny podpis elektroniczny powinien posiadać nie tyle notariusz, ile osoba zobowiązana do przekazywania informacji Generalnemu Inspektorowi. Użycie przez pracownika kancelarii do opatrywania danych elektronicznych bezpiecznego podpisu elektronicznego przynależącego do notariusza może powodować jego odpowiedzialność karną. Zgodnie z art. 47 ustawy o podpisie elektronicznym, kto składa bezpieczny podpis elektroniczny za pomocą danych służących do składania podpisu elektronicznego, które zostały przyporządkowane do innej osoby, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3 albo obu tym karom łącznie.

Co zadziwiające, używany zgodnie z § 8 ust. 1a bezpieczny podpis elektroniczny nie musi być weryfikowany jakimkolwiek certyfikatem¹⁰. Brak wymogu używania certyfikatu o tyle zadziwia, że zgodnie z ustawą o podpisie elektronicznym nie tyle bezpieczny podpis elektroniczny, ile certyfikat jest elektronicznym zaświadczeniem, za pomocą którego dane służące do

---

¹⁰ Zgodnie z zapowiedzią zmiany rozporządzenia, system informatyczny, do którego przesyłane będą dane, będzie akceptował wyłącznie dane opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym kwalifikowanym certyfikatem i to I lub II stopnia. Trzeba zauważyć, że w ustawie o podpisie elektronicznym nie ma rozróżnienia na kwalifikowane certyfikaty I lub II stopnia. Podział ten wynika z przyjętej przez kwalifikowane podmioty świadczące usługi certyfikacyjne polityki certyfikacji.

weryfikacji podpisu elektronicznego są przyporządkowane do osoby składającej podpis elektroniczny i które umożliwiają identyfikację tej osoby¹¹.

Dodatkowo, przekazując dane na nośniku elektronicznym, należy je przekazać wraz z opisem na etykiecie zewnętrznej nośnika, wykonywanym przez osobę odpowiedzialną za przesłanie danych. Opis ten zawiera pełną nazwę instytucji obowiązanej, nazwę plików i liczbę zawartych w nich rekordów, imię i nazwisko oraz podpis (tradycyjny) osoby odpowiedzialnej. Wskazane jest, aby program komputerowy używany do tworzenia rejestru automatycznie generował i tworzył odpowiedni opis (np. przy comiesięcznym wgrywaniu plików rejestru na elektroniczny nośnik informacji w celu przekazaniu Głównemu Inspektorowi). Rozporządzenie wymaga, aby opis został wykonany na etykiecie zewnętrznej nośnika. Pojawia się jednakże pytanie, czy dotyczy to samego elektronicznego nośnika, czy też opakowania, w którym nośnik jest przekazywany (np. pudełko płyty CD). Jak w przypadku przesyłania dyskietki komputerowej istnieje możliwość wpisania danych na etykiecie doklejonej na dyskietce, tak przy płycie CD-ROM w związku z brakiem etykiety jest to niemożliwe. Uwzględniając cel wprowadzenia tegoż przepisu, należy uznać, że wystarczające jest zamieszczenie wymaganego opisu na opakowaniu zawierającym elektroniczny nośnik informacji.

Dane na nośniku informacji mogą być przekazywane Głównemu Inspektorowi bezpośrednio do odpowiedniej jednostki organizacyjnej wyodrębnionej w strukturze Ministerstwa Finansów lub za pomocą przedsiębiorcy posiadającego koncesję na prowadzenie działalności w zakresie ochrony osób i mienia, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. Nr 114, poz. 740, z 1999 r. Nr 11, poz. 95, z 2000 r. Nr 29, poz. 357 oraz z 2001 r. Nr 4, poz. 23 i Nr 27, poz. 298), ustawy o państwowym przedsiębiorstwie użyteczności publicznej „Poczta Polska”, podmiocie posiadającym koncesję na prowadzenie usług pocztowych, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności (Dz.U. z 1995 r.

---

¹¹ Szerzej na temat kwalifikowanego certyfikatu patrz M. Świerczyński, [w:] *Prawo Internetu*, Warszawa 2004, s. 70 i nast.; A. Stosio, *op. cit.*, s. 182; J. Jacyszyn, J. Przetocki, A. Wittlin, S. Zakrzewski, *Podpis elektroniczny. Komentarz do ustawy z 18 września 2001 r.*, Warszawa 2002, s. 129 i nast.; K. Borowicz, *Ustawa o podpisie elektronicznym. Komentarz*, Bielsko-Biała 2002, s. 103, 174 i nast.

Nr 117, poz. 564, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 106, poz. 675, Nr 121, poz. 770 i Nr 137, poz. 926, z 1998 r. Nr 137, poz. 887 i Nr 150, poz. 984, z 1999 r. Nr 47, poz. 461, z 2000 r. Nr 62, poz. 718, Nr 73, poz. 852 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 67, poz. 678).

Dane przekazywane za pośrednictwem podmiotów, o których mowa w § 9 ust. 2 pkt 2 i 3, mogą być nadawane wyłącznie przesyłką za zwrotnym potwierdzeniem odbioru na adres jednostki organizacyjnej, o której mowa w ust. 3. W tych przypadkach wymagane jest umieszczenie na przesyłce widocznego dopisku „w kancelarii nie otwierać”.

Wnioski końcowe

Rozporządzenie z dnia 21 września 2001 r. w sprawie określenia wzoru rejestru transakcji, sposobu jego prowadzenia oraz trybu dostarczania danych z rejestru Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej jest zgodne z ustawą. Minister Finansów wydał rozporządzenie zgodnie z upoważnieniem wynikającym z art. 13 ustawy. Niestety, wiele jego zapisów jest niejasnych, a użyte wyrażenia powodują szereg wątpliwości natury interpretacyjnej.

Dla wypełnienia wymogów ustawy i rozporządzenia notariusze są zobligowani do wyposażenia kancelarii w odpowiedni sprzęt komputerowy i odpowiednie oprogramowanie tworzące elektroniczny rejestr, zgodne z załącznikami do rozporządzenia. Wydaje się także konieczne zawarcie umów o wydanie bezpiecznych podpisów elektronicznych osobom odpowiedzialnym za przekazanie Generalnemu Inspektorowi wymaganych informacji, a także uzyskanie odpowiednich kwalifikowanych certyfikatów.

Warto także przygotować odpowiednie procedury dotyczące zasad przechowywania danych, zabezpieczania dysków, likwidacji zużytego i niesprawnego sprzętu (przede wszystkim twardych dysków), zasad ochrony danych przed dostępem osób trzecich, określenia sposobu przechowywania dokumentów elektronicznych, ich zabezpieczenia i sposobu wykorzystywania do kontaktów sieci Internetu (tj. w sposób uniemożliwiający hackerom dostęp do przekazywanych informacji).

Dariusz Szostek